

Het zijn meer dan 100 persoonlijke drama's. Maar de grootste verliezer is de stad zelf - als Haarlem al haar ID'ers de laan uitstuurt. Want wat gebeurt er met de groenvoorziening? De recycling van tweedehandsspullen? Om nog maar te zwijgen van de hulpverlening aan dak- en thuislozen? "Het wordt een onherstelbare aderlating."

Wie gaat nu het groen snoeien?

Jessica Hoogenboom / foto's: Harry van Kesteren

127 namen telt de lijst van ID-banen, die per 1 januari 2012 worden wegbezuinigd - als het aan de gemeente Haarlem ligt. 24 werknemers worden gespaard (zie kader); de rest wacht een gang naar de bijstand, vreesst actiecomité *Geen ID? Slecht idee!*.

Neem Paul Lewis (43), planner bij *De Schalm*. Samen met zijn collega - ook een ID'er - regelt Lewis al tien jaar al het goedertransport van en naar de bekende Haarlemse kringloopwinkel. Lewis lijdt aan een vorm van autisme en heeft behoefte aan extra begeleiding en structuur. Solliciteren zal daarom moeilijk worden, denkt hij. "Ik ben klantgericht, altijd op tijd en heel secuur. Maar ja, ziet die nieuwe werkgever dat ook?" Daar maakt Hanneke Kester, medewerker personeelszaken bij *De Schalm*, zich ook zorgen om. "Naast het feit dat veel ID'ers zich behoorlijk afgedankt voelen, ziet de toekomst er voor hen niet rooskleurig uit. Voor sommigen wordt het echt einde oefening; die zitten straks werkloos thuis."

De Schalm is met elf ID'ers een van de zwaarst getroffen organisaties. Kester: "Naast de planning verliezen we een chauffeur, een rijder, een winkelmedewerker, een technicus en vier sorteersers. Er is geen

geld om deze functies regulier op te vullen, anders zouden we ook geen gebruik hebben gemaakt van de ID-regeling."

Naast de persoonlijke drama's tekent zich dus een nog veel groter verlies voor Haarlem af. Want al deze ID-werknemers zijn inmiddels onmisbaar voor de organisaties en doelgroepen die zij bedienen - en dus voor de stad als geheel. Per 1 januari 2012 zullen ruim honderd banen in de zorg- en welzijnsector, het onderwijs, de kinderopvang, de cultuursector, de groenvoorziening en de sport worden opgeheven of ingeperkt. Het gaat daarbij om dienstverbanden van vaak meer dan tien jaar. Daarmee gooit de stad vele jaren aan ervaring en kennis weg, zegt Harp Tetterode (53), oprichter van het actiecomité *Geen ID? Slecht idee!* "Sommige organisaties zullen zelfs opgedoekt moeten worden. Het wordt een onherstelbare aderlating voor de stad." Zijn eigen ID-baan bij *Stichting Release* is een van de schrijnendste voorbeelden (zie hiernaast). "Wij zullen met onze sprekers moeten stoppen. Wat dat betekent voor Haarlem? Minder hulpverlening voor dak- en thuislozen, meer deuren dicht, meer huisuitzettingen, meer druk op andere instanties en dus ook meer overlast voor de straat en de stad."

sidie al in 2004, maar schuift de definitieve besluitvorming door naar de gemeenten. Haarlem wil haar 127 ID-banen per 1 januari 2012 afschaffen vanwege grote bezuinigingen op het reïntegratiebudget. 24 ID'ers vallen onder de 'garantieregeling': wie voor 1 juli 1949 is geboren, mag tot zijn pensioen aanblijven - daarna vervalt de gesubsidieerde werkplek alsnog. De gemeente verwacht dat circa 50 van de ruim 100 overige ID'ers uiteindelijk in de bijstand zullen

belanden. Comité *Geen ID? Slecht idee!* denkt eerder aan een verdubbeling van dat aantal.

Actiecomité *Geen ID? Slecht idee!* organiseert donderdag 16 juni van 18.30-20.00 uur een openbare hoorzitting in de raadzaal van het stadhuis: www.geen-id-slecht-idee.nl Van 27 t/m 30 juni behandelt de Haarlemse gemeenteraad de *Kadernota*, waarin de bezuinigingen op het reïntegratiebudget aan de orde komen.

TILLIE ZEGWAART (59)

Functie: Distributied medewerker (32 u/wk) bij *Stichting Straatjournaal* te Haarlem

Sinds: 1 november 1999

Stichting Straatjournaal maakt sinds 1996 een professioneel maandblad om dak- en thuisloze straatverkopers van volwaardige handelswaar te voorzien.

Staat van dienst:

- 70 dak- en thuislozen per jaar dagbesteding, structuur en (extra) inkomen geboden
- 2.800.000 kranten geteld en verkocht
- 500 verkopers van 30 verschillende nationaliteiten begeleid bij de krantenverkoop
- 7000 kilometers gereden ter controle van standplekken
- 1000 kerstpakketten samengesteld
- 50 ziekenhuisbezoeken, 11 bruiloften, 7 begrafeningen, 3 afstudeerfeestjes en 2 doopplechtigheden van (ex)verkopers bijgewoond

Zegwaart:

"Toen de verkopers hoorden van de afschaffing van mijn ID-baan, brak er grote paniek uit. Sommigen dachten zelfs dat *Straatjournaal* opgeheven zou worden! Nu ja, dat is ook geen rare gedachte: de stichting kan mijn huidige salaris niet geheel uit eigen zak betalen. Dat betekent misschien dat mijn baan wordt teruggebracht tot een paar ochtenden per week.

"Dat is niet alleen een ramp voor mijzelf, maar vooral voor de verkopers. Die komen soms een paar keer per dag langs: 's morgens kopen ze vijf krantjes bij mij in en 's middags kopen ze van de opbrengst weer vijf krantjes bij. Sprokkelen om de dag door te komen. Dat zal niet meer gaan als de openingstijden worden gemarginaliseerd. "De persoonlijke band is ook van belang bij dit werk. Ik ken alle verkopers van haver tot gort: hun kinderen, hun partners, hun problemen. Ik weet naar wie ik ze moet verwijzen als ze iets nodig hebben. De distributie is nu een geoliede machine, maar die kennis en ervaring heb ik eerst moeten opbouwen.

"Het is dankbaar werk. Zo werd ik op 8 mei gebeld door Tanya, een van onze verkoopsters. Tillie, zei ze, gefeliciteerd met Moederdag; je bent de moeder van alle verkopers!"

HARP TETTERODE (53)

Functie: Medewerker (32 u/wk) bij *Stichting Release* te Haarlem

Sinds: 1994

Stichting Release verzorgt sinds 1970 informatiesprekuren en individuele hulpverlening aan dak- en thuislozen en migranten in Haarlem.

Staat van dienst:

- 4250 dak- en thuislozen en migranten met raad en daad bijgestaan
- 17.500 hulpvragen behandeld
- 2500 sprekers gedraaid
- 2550 postadressen beheerd
- 42.000 poststukken gesorteerd
- 60 stagiaires en vrijwilligers begeleid

Tetterode:

"Mijn collega (ook ID-werknemer, red.) en ik doen dit werk samen met twee parttimers. Een krappe bezetting - het is soms echt overleven. Op vrije dagen zitten we meestal ook nog eens in vergadering met de gemeente of andere instanties.

"Als de ID-banen wegvallen, dan vallen niet alleen onze eigen werkplekken weg; het betekent ook het einde van veertig jaar laagdrempelige hulpverlening. Dat is een groot maatschappelijk verlies: onze sprekers zitten al jaren stampvol. Er is namelijk geen gelijkwaardig alternatief voor onze doelgroep. Ze komen juist bij ons, omdat ze bij de andere hulpinstanties vastlopen. In 2010 hadden we 550 cliënten en 2300 hulpvragen. Die hulpvragen verdwijnen niet als je onze banen wegbezuigt. Waar moeten die mensen straks naartoe?"

"Wat overblijft is ons werk voor het dak- en thuislozenloket van de gemeente, dat we vijf ochtenden in de week verzorgen. Maar dat vervangt ons werk bij *Release* niet. En we zijn meer dan dat. Er zijn ook eenzame cliënten die gewoon even langskomen voor een kop koffie en een praatje. Die persoonlijke aandacht is straks echt verleden tijd."

PAUL LEWIS (43)

Functie: Planner (32 u/wk) bij *De Schalm* te Haarlem

Sinds: 1 maart 2001

De Schalm verwerkt en verkoopt al dertig jaar gebruikte goederen en biedt mensen die moeilijk werk vinden een leer/werkplek.

Staat van dienst:

- 250.000.000 kilo (2500 ton) CO2 uitstoot bespaard op het milieu
- 32.000 klanten te woord gestaan
- 2.420.000 kilo aan gebruikte spullen ingepland en afgetekend voor vervoer van klant naar opslag
- 22.000 ritten van en naar klanten in de gemeentes Haarlem, Heemstede, Bloemendaal, Zandvoort, Santpoort, Driehuis en Velsen-Zuid ingepland en afgetekend
- 7000 routelijsten voor de *Schalm*-chauffeurs samengesteld en afgetekend

Lewis:

"De planning is een van de belangrijkste afdelingen bij *De Schalm*. Dat onderscheidt ons van andere kringloopwinkels, zoals de *Weggeefwinkel*. Die zijn afhankelijk van mensen die hun spullen zelf langsbrengen en meenemen. Die zetten daarom ook een stuk minder 'kilo's' per jaar om dan wij.

"Ik doe de planning samen met nog een ID'er, vijf dagen per week. Als de ID-banen worden afgeschaft, dan bestaat de 'afdeling planning' dus niet meer. "Mijn collega en ik regelen samen een kleine 5000 ritten per jaar. We zorgen dat al die kleding, meubels en elektronica op tijd worden opgehaald, geregistreerd en afgeleverd bij onze opslag. Daarnaast zijn er ook klanten die zelf spullen langsbrengen. Dat registreren wij achteraf.

"Het is kringloop op z'n best: wij besparen bij *De Schalm* met z'n allen jaarlijks 2500 ton aan CO2-emissie door deze vorm van hergebruik. Als wij het niet of minder vaak komen ophalen, dan zullen mensen hun gebruikte spullen vaker bij het grof vuil zetten. Zonde, toch? En slecht voor het milieu. Bovendien zijn we een belangrijke plek voor minima: denk aan al die Haarlemmers met weinig geld die via *De Schalm* toch een 'nieuwe' winterjas of bankstel kunnen kopen."

OTTO NOTEBOOM (56)

Functie: Groenconciërge (36 u/wk) bij *EcoSol* te Haarlem

Sinds: 1 mei 2004

EcoSol Groep zet sinds 1990 creatieve, praktische en zinvolle reïntegratie- en activeringsactiviteiten op voor doelgroepen die niet eenvoudig bemiddelbaar zijn.

Staat van dienst:

- 40 mensen per jaar geholpen zelfstandig thuis te blijven wonen
- 3124 persoonlijke tuinbezoeken afgelegd
- 6248 uren in tuinen gesnoeid, geschoffeld, geplant, gemaaid en bewaterd
- 320 m² per maand aan voortuintjes bijgehouden
- 1440 m² per maand aan achtertuinen bijgehouden
- 45.000 kilometer gefietst van en naar tuinbezoeken

Noteboom:

"Ik heb veertig vaste klanten, die ik eens per maand bezoek. Mijn klanten hebben een abonnement op mij: ze betalen *EcoSol* voor negen maanden tuinonderhoud per jaar. Als de tuin er goed bijligt, help ik met de schuur opruimen - er is altijd wel wat te doen. In de wintermaanden doe ik mee aan grotere projecten, zoals onderhoud van parken en scholen. Bomen kappen, bladeren opruimen, dat werk.

"Sinds ik hier werk voel ik me weer goed: een meerwaarde voor de maatschappij. Vroeger werkte ik in de zorg, later in de boekhouding. Maar ik liep compleet vast. Mijn huisarts adviseerde me om stress te mijden en 'in het groen' te gaan werken. Zo ben ik hier beland.

"Mijn klanten zijn oud of gehandicapt en hebben een klein inkomen. Meest weduws, met alleen een aow-tje. Om deze mensen langer zelfstandig te kunnen laten wonen is dit project van groenconciërges bedacht. Thuiszorg voor de tuin, zeg maar. "Als de groenconciërges - we zijn nu met drie ID'ers - worden wegbezuinigd zijn vooral onze klanten de dupe. En die oudjes hebben al zo weinig. Laatst zei één van mijn vaste klanten tegen mij: *Gaan ze jou nu ook al van me afpakken?*"

Baan of bijstand?

In 1994 introduceert minister van Sociale Zaken Ad Melkert het '40.000 banenplan'. Het uitgangspunt: structurele werkgelegenheid bieden aan mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De gesubsidieerde banen worden gecreëerd op basis van maatschappelijke behoefte in stedelijke gemeenten.

In 1999 worden deze zogenoemde *Melkert-banen* omgedoopt tot ID-banen (*In- en Doorstroombanen*). Aandacht voor uitstroom naar reguliere arbeid wordt daarbij een aanvullende doelstelling. Uit onderzoek blijkt echter dat zowel werknemers, werkgevers als uitvoerders van de regeling de ID-baan als 'eindstation' beschouwen. Het besluit van het kabinet Balkenende II om de regeling af te schaffen komt dan ook als een schok. Het Rijk stopt de sub-

